

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันมีผู้สนใจศึกษาคนควา เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากเห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมและเชื่อว่าสภาพแวดล้อมที่ดีเป็นปัจจัยที่จะทำให้การบริหารสถาบันการศึกษานั้น ๆ บรรลุเป้าประสงค์ เอื้ออำนวยต่อสัมฤทธิ์ผลของมวลสมาชิกในสถาบัน มีผู้ให้คำจำกัดความของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไว้ดังนี้

ฮาโรลด์ (Harold) ¹ ให้คำจำกัดความของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยว่า หมายถึง ระบบการศึกษา ระบบการปกครองและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการพัฒนาตนเอง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะและความสนใจ

อรรถพร คุณพันธ์ ² ให้คำจำกัดความของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยว่า หมายถึง การรับรู้และความประทับใจของนิสิตนักศึกษา ที่มีลักษณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย การบริหาร บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมเกี่ยวกับเพื่อนและอาคารสถานที่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกด้านของมวลสมาชิกในมหาวิทยาลัย และลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้สามารถตรวจสอบได้ด้วยการสังเกตโดยตรง

---

¹Webster Harold, "Personality Change in College in College Students" in College and Character (New York: Nevitt Stanford, 1964), p.233.

²อรรถพร คุณพันธ์, "การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 24.

นัยนา อ่างสันติกุล¹ ให้คำจำกัดความของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาว่า หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ สถานที่ หรือลักษณะใด ๆ ที่นิสิตนักศึกษารับรู้ ว่าก่อให้เกิดผลที่จะส่งเสริมหรือขัดขวางความก้าวหน้าของการพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะ และทักษะในวิชาชีพที่ตนกำลังศึกษาเล่าเรียน

ประกาศรี สุนันท์บุตร² ให้คำจำกัดความของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยว่า หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ระบบการศึกษา ระบบการปกครอง กิจกรรมทุกอย่างในมหาวิทยาลัย รวมทั้งทางวัตถุ ความคิดและเหตุการณ์ต่าง ๆ

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ในประเทศไทยการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย (College Environment) ยังไม่กว้างขวาง โดยเฉพาะการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู (Teachers' College Environment) ยังไม่มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเลย ฉะนั้นการศึกษาวิจัยสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูครั้งนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา เครื่องมือจาก เครื่องมือสำรวจสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยให้ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้าง เครื่องมือสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย ที่อรรรณพ คุณพันธ์ นำไปทดลองประเมินสภาพแวดล้อมเชิงจิตวิทยาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ศึกษานผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย

¹ นัยนา อ่างสันติกุล, "การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522),
หน้า 17.

² ประกาศรี สุนันท์บุตร, "สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะของนักศึกษา"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2522), หน้า 7.

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยได้รับผลตรงกับความเป็นจริงที่สุด ผลการสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยไทยของ อรรถพ คุณพันธ์ นำไปทดลองประเมินสภาพแวดล้อมเชิงจิตวิทยาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับนิสิตปีที่ 1 ปรากฏว่า สภาพแวดล้อมเชิงจิตวิทยาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยค่านาการ สถานที่ที่มีลักษณะเด่นที่สุด และสภาพแวดล้อมเชิงจิตวิทยาความสัมพันธ์กับเพื่อนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีลักษณะคอบที่สุด¹

นัยนา อ่างสันติกุล ได้วิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย โดยใช้แบบสำรวจปลายเปิด ซึ่งประกอบด้วยขอรายการ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย จำนวน 88 ข้อ กับนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตหลักสูตร 4, 5 และ 6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร 5 แห่ง ปรากฏว่า องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยมีอิทธิพลต่อการ เรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษา คือ บรรยากาศในการเรียน พฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศการบริหาร และวินัยนิสิตนักศึกษา กีฬาและสันทนาการ บุคลิกภาพ เพื่อนสนิทและบริการทางวิชาการ²

รัตนา เทพคลไชย ได้ทำการศึกษามุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตชายหญิงที่ศึกษาคณะเดียวกัน มีบุคลิกภาพด้านความต้องการแตกต่างกันบางประเภท ยกเว้นคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี นิสิตชายหญิง มีบุคลิกภาพด้านความต้องการแต่ละประเภทไม่แตกต่างกัน บุคลิกภาพด้านความต้องการของนิสิตต่างคณะที่แตกต่างกันคือ บุคลิกภาพด้านความต้องการ การแสดงออก การพึ่งตนเอง การมีอำนาจเหนือผู้อื่น การคบเพื่อนต่างเพศ ส่วนความต้องการที่เด่นที่สุดของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือ ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนบุคลิกภาพด้านความต้องการแสดงออกนั้น นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีน้อยที่สุด³

¹ อรรถพ คุณพันธ์, "การสร้างแบบสำรวจ . . ." หน้า 63.

² นัยนา อ่างสันติกุล, "การวิเคราะห์องค์ประกอบ . . ." หน้า 71.

³ รัตนา เทพคลไชย, "บุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 72.

เดือนจิตต์ จิตต์อารี ได้ทำการศึกษาเรื่องการคบเพื่อนของนิสิตหญิง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า นิสิตหญิงส่วนใหญ่นิยมคบเพื่อนที่มีความประพฤติดี เพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือและเพื่อนที่มีฐานะดี นิสิตหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จะคบเพื่อนที่มีลักษณะต่างจากนิสิตหญิงที่มีภูมิลำเนาในส่วนภูมิภาค นิสิตหญิงส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่เกิดจากการคบเพื่อนต่างเพศน้อยกว่าที่เกิดจากการคบเพื่อนเพศเดียวกัน¹

สุรางค์ ไควตระกูล ได้ทำการศึกษาวิจัยปัญหาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และให้ข้อเสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยควรจัดบริการค่านักกิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพ จัดหลักสูตรให้มีความรู้เลือกเพิ่มขึ้น จัดบริการอาหารกลางวัน บริการห้องพัก กิจกรรมนันทนาการ และควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์²

วิรัช กุณฑาศ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวกิจกรรมเสริมหลักสูตรและสวัสดิการของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2508 พบว่า วิทยาลัยส่วนใหญ่ได้จัดการปฐมนิเทศแก่นักศึกษา แต่ยังคงขาดหนังสือคู่มือนักศึกษาแจก และวิทยาลัยได้จัดให้มีการปัจฉิมนิเทศและแนะนำวิธีสมัครงาน บริการให้คำปรึกษาหารือเป็นรายบุคคล ยังไม่ได้จัดโดยเฉพาะ บริการช่วยเหลือทางการเงิน การจัดหาที่พักพิเศษให้ทำ และบริการรวบรวมข้อมูลในระเบียบแบบแผนน้อย³

¹ เดือนจิตต์ จิตต์อารี, "การคบเพื่อนของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520), หน้า 80-83.

² สุรางค์ ไควตระกูล, การวิจัยปัญหาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504), หน้า 19.

³ วิรัช กุณฑาศ, "การประเมินผลการจัดบริการแนะแนวกิจกรรมเสริมหลักสูตรและสวัสดิการในโรงเรียนและวิทยาลัยตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา พ.ศ. 2508," บทคัดย่องานวิจัยการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2513), หน้า 76.

ศิริ รอคบุญธรรม ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารกิจการนักศึกษา ของวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า วิทยาลัยส่วนใหญ่ของกรมอาชีวศึกษา เกรงครัดต่อระเบียบวินัย นักศึกษาส่วนใหญ่ประพฤติดีระเบียบวินัยในค่านการแต่งกายไม่เรียบร้อย การจัดกิจกรรมของนักศึกษาได้รับความร่วมมือจากนักศึกษาเป็นส่วนน้อย การจัดกิจกรรมการปกครองส่วนใหญ่จัดกันในหลายรูป คือ สภานักศึกษา องค์การนักศึกษา สโมสรนักศึกษา และกรรมการนักศึกษา¹

งานวิจัยต่างประเทศ

แอสติน (Astin) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า การเลือกสาขาวิชาและอาชีพของนักศึกษาจะคล้อยตามกลุ่มเพื่อน หรือกล่าวได้ว่า นักศึกษาจะยึดถือการตัดสินใจการเลือกของตนหรือจะเปลี่ยนแปลงการเลือกของตนยอมแล้วแต่ว่ามีเปอร์เซ็นต์ของเพื่อนที่เลือกสาขาอาชีพเดียวกันสูง แต่นี้มักจะเกิดกับวิชาชีพประเภทวิศวกรรม การสอน กฎหมายและธุรกิจ²

กอตเลียบ และฮอดกินส์ (Gottlieb and Hodgkins) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและลักษณะของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา จำนวน 997 คน พบว่า นักศึกษามีแนวโน้มที่จะแยกตัวจากลักษณะของชุมชนในมหาวิทยาลัย แต่กลับแสวงหาค่านิยมของตนเองจากกลุ่มเพื่อน³

¹ศิริ รอคบุญธรรม, "การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 89.

²Alexander W. Astin, The Educational and Vocational Development of College Students (The American Council on Education, 1971), p. 141.

³William P. Gottlieb and Harold L. Hodgkins, "College Student Subculture: Their Structure and Characteristics in Relation to Student Attitude Change," School Review, 71(Autumn, 1963); 226-289.

เดวิด (David) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ในชั้นมากกว่ามีแนวโน้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนน้อยกว่า

อดอร์เรียน (Adorian) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อหอพักมหาวิทยาลัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของแคนนิซียัส คอลเลจ (Canisius College) เมืองบัฟฟาโล มลรัฐนิวยอร์ก จำนวน 313 คน พบว่า ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมหอพักมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ และความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองอย่างนั้นเป็นผลมาจาก เพศ ชั้นเรียน และหลักสูตร ความสัมพันธ์ต่าง ๆ เหล่านี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางค่านิยม และทางกายภาพสถานที่ สำหรับทางค่านิยมเบื้องต้นประกอบกันนี้ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความมีมนุษยธรรม ขนาดของมหาวิทยาลัยและชุมชน ระเบียบของหอพัก คณะกรรมการหอพัก ผู้ดูแลหอพัก การบริการอาหาร การอยู่ร่วมกันแบบสหศึกษา ส่วนสภาพแวดล้อมทางกายภาพสถานที่เบื้องต้นประกอบคือ การเลือกที่พักรวม การเลือกเพื่อนร่วมห้อง ครัวและเครื่องใช้ในการประกอบอาหาร ห้องนำส่วนตัว สถานที่เรียนลำพัง ขนาดของห้องพักรวมและความเป็นสัดส่วนเฉพาะตัวบุคคล²

เบน (Benn) ได้ทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยในอุดมคติ กับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาได้รับรู้จากประสบการณ์จริง โดยใช้วิธีวิจัยภาพพจน์มหาวิทยาลัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอคลาโฮมา (Oklahoma State University) พบว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยของนักศึกษาในประสบการณ์

¹ Arthur De Coster David, "Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationship, Personal Adjustment, Achievement for College Freshman," Dissertation Abstracts International 37:11 (May 1971), p. 5789-A.

² Stephen J. Adorian, "The Residence Hall Environment at an Urban College" Dissertation Abstracts 35:7 (January 1975), p. 4037-A.

จริง มีเลในทางลบและแตกต่างกันอย่างมาก กับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยในอุดมคติของนักศึกษา¹

มากาเร็ต (Magaret) ได้ทำการศึกษาวิจัยความคาดหวังและการเข้าสังคมในสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยซีราคิวส์ (Syracuse University) ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยมีผลต่อการศึกษารวมทุกแขนงวิชาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1²

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยมีความคิดเห็นว่า ขอคนพบทาง ๆ ดังที่ได้อธิบายมาแล้วเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของมวลสมาชิกในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะผู้บริหารและคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย จะทำให้เข้าใจสภาพแวดล้อมและหาทางแก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของมวลสมาชิก ทำให่มหาวิทยาลัยคงความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) และสามารถปฏิบัติการกิจการตามที่ตั้งคณมุ่งหวัง ซึ่งวิจิตร ศรีสอน กล่าวว่า ภารกิจของมหาวิทยาลัย คือ การสอน วิจัย บริการทางวิชาการแก่สังคม ถ่ายทอดวัฒนธรรมและปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี³ วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีภารกิจ เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ และมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบันเป็นเวลาไม่น้อย การที่วิทยาลัยครูจะปฏิบัติการกิจการต่าง ๆ

¹Gerald C. Benn, "A Comparison of the Ideal and Real College Environment as Perceived by Entering Freshmen in an Oklahoma State University" Dissertation Abstracts 36:11 (May 1972), p. 4026-A.

²Parker S. Magaret, "Freshmen Expectation and Socialization in the College Environment" Dissertation Abstracts 9:11 (1975), 4434-A.

³วิจิตร ศรีสอน, หลักการอุดมศึกษา (กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 11.

ให้ได้รับผลดี ของอาชีพของประกอบต่าง ๆ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัย แต่ยังไม่มีความจำเป็นว่า องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูมีลักษณะเหมือนกับมหาวิทยาลัยหรือไม่เพียงใด เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมี ปัญหาที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงในด้านใดบ้าง ที่น่าสนใจมากที่สุดคือ ขณะนี้มีวิทยาลัยในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ รวม 36 แห่ง แบ่งเขตความรับผิดชอบในการผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะแก่บุคลากรทางการศึกษา ในการศึกษาอบรมแก่ครูประจำการเพื่อให้ความรู้ ความสามารถและนำไปอบรมสั่งสอนแก่กุลบุตรกุลธิดา ตามที่สังคมต้องการ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งหวังที่จะศึกษาว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเท่าที่เป็นอยู่ขณะนี้ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาซึ่งเป็นมวลสมาชิกของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง ที่มีความแตกต่างในค่านิยมสภาพของอายุที่เปิดดำเนินการ สถานที่ตั้งว่าอยู่ในเมืองกับอยู่นอกเมือง จะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศทางการเรียน-การสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนนักศึกษา การจัดกิจกรรมนักศึกษา การบริหารวิทยาลัย อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก มากน้อยเพียงใด

วิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 8 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูสกลนคร วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูอุดรธานี และวิทยาลัยครูอุบลราชธานี วิทยาลัยครูทั้ง 8 แห่งนี้สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ มีสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 หน้าที่หลักของวิทยาลัยครู คือ การผลิตครูตามหลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 และเปิดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการตามโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพครู แต่ละวิทยาลัยมีประวัติความเป็นมาและสถานภาพแตกต่างกันในค่านิยมการเปิดดำเนินการและสถานภาพทางภูมิศาสตร์ กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

วิทยาลัยครูนครราชสีมา

วิทยาลัยครูนครราชสีมา ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่ 163 ไร่ อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 2 กิโลเมตร วิทยาลัยครูแห่งนี้ มีต้นกำเนิดมา

002974

จากโรงเรียนประจำมณฑลนครราชสีมา เมื่อ พ.ศ. 2457 ในสมัยนั้นการฝึกหัดครูเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในโรงเรียนสามัญ และเปิดสอนเพียงระดับครูมูล หลักสูตร 1 ปี ผู้ที่จะเรียนครูต้องมีพื้นฐานความรู้ย่างต่ำชั้นมัธยมปีที่ 1 เรียนวิชาสามัญเช่นเดียวกับนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 4 และมัธยมปีที่ 5 แต่ต้องเรียนวิชาครูเพิ่มขึ้นอีก หลังจากการเรียนวิชาสามัญแล้วเรียกนักเรียนฝึกหัดครูมณฑล ต่อมา มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและสถานที่เรียนหลายครั้งจนกระทั่ง พ.ศ. 2498 วิทยาลัยได้เปิดสอนชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ปี พ.ศ. 2502 เปิดสอนชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และได้รับการยกฐานะจากโรงเรียนฝึกหัดครูเป็นวิทยาลัยครูนครราชสีมา ภายใต้อาณัติของโรงเรียนนครราชสีมา เข้ามารวมในวิทยาลัยครูแห่งนี้เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2503 ต่อมาเมื่อปีการศึกษา 2512 เปิดสอนนักศึกษาประเภทบุคคลภายนอก ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา และปี พ.ศ. 2515 ได้เปิดสอนบุคคลภายนอกถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2518 ได้รับการยกฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 ทำการสอนถึงระดับปริญญาตรี เปิดสอนวิชาเอก ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมศึกษา เกษตรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ และอุตสาหกรรมศิลป์ จำนวนนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 1 มี 908 คน นักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 2 มี 716 คน ปริญญาตรีปีที่ 1 มี 159 คน ปริญญาตรีปีที่ 2 มี 144 คน รวม 1,927 คน เปิดรับบุคลากรทางการศึกษา และครูประจำการเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีเมื่อปีการศึกษา 2522 ตามวิชาเอก ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมศึกษา ศิลปศึกษา เกษตรศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ และประถมศึกษา รวม 584 คน คณาจารย์ประกอบด้วยอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโท 70 คน ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะ 4 คน ปริญญาตรี 86 คน ทำกว่าปริญญาตรี 13 คน รวม 173 คน มีอาคารเรียนสร้างหลายรุ่นทั้งที่เป็นเรือนไม้และที่เป็นตึกคอนกรีต ไซ้เป็นอาคารเรียนทั่วไป 2 หลัง อาคารวิทยาศาสตร์ 1 หลัง อาคารหอสมุด 1 หลัง อาคารโสตทัศนศึกษา 1 หลัง อาคารเกษตร 1 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง โรงอาหารและหอประชุม 1 หลัง โรงครัว 1 หลัง อาคารพยาบาล 1 หลัง หอพักชาย 1 หลัง หอพักหญิง 3 หลัง บ้านพักอาจารย์ 74 หลัง แพลตอาจารย์ 1 หลัง ถังเก็บน้ำใส 6 ถัง สนามฟุตบอล 1 สนาม สนามตะกร้อและแบดมินตัน 2 สนาม สนามบาสเกตบอล 1 สนาม

คติพจน์ประจำวิทยาลัย ครูจารี สุกข์ เสถิ "ผู้ประพฤติธรรมย่อมอยู่เป็นสุข"

วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ตั้งอยู่เลขที่ 439 ถนนจิระ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีเนื้อที่ทั้งหมด 300 ไร่ 1 งาน 95 $\frac{5}{6}$ ตารางวา เริ่มเปิดดำเนินการสอนเมื่อปี พ.ศ. 2515 ปี พ.ศ. 2519 ได้รับการยกฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 เปิดสอนระดับประกาศนียบัตร ตามหลักสูตรใหม่พุทธศักราช 2518 ของกรมการฝึกหัดครู และระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ตามหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู ปี พ.ศ. 2519 ต่อมาในปีการศึกษา 2521 เปิดสอนในระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ศิลปศึกษา วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมศึกษา คณิตศาสตร์และพลศึกษา จำนวนนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงปีที่ 1 มี 693 คน ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงปีที่ 2 มี 658 คน ปริญญาตรีปีที่ 1 มี 173 คน ปริญญาตรีปีที่ 2 มี 141 คน รวม 1,665 คน เปิดรับบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีเมื่อปีการศึกษา 2521 ในวิชาเอก ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมศึกษา ศิลปศึกษาและพลศึกษา จำนวน 479 คน และปีการศึกษา 2522 จำนวน 720 คน คณาจารย์ประกอบด้วยอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโท 31 คน ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะ 1 คน ปริญญาตรี 91 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 4 คน รวม 127 คน มีอาคารเรียนที่เป็นตึก 3 ชั้น 4 หลัง อาคารวิทยาศาสตร์ที่มีห้องปฏิบัติการและห้องพักอาจารย์ 1 หลัง อาคารโสตทัศนศึกษา 1 หลัง อาคารคหกรรมศาสตร์ 1 หลัง อาคารเกษตร 1 หลัง อาคารพลศึกษา 1 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง หอสมุด 1 หลัง หอพักชาย 3 หลัง หอพักหญิง 4 หลัง มีโรงอาหารและหอประชุม 2 หลัง โรงครัว 1 หลัง มีบ้านพักคณงาน และบ้านพักอาจารย์ 97 หลัง

คณิพจน์ประจำวิทยาลัย สุริโซ ชเนสุโต โทกุ "ผู้มีความรู้คืออมเป็นคนเด่นในหมู่มชน"

วิทยาลัยครูมหาสารคาม

วิทยาลัยครูมหาสารคามตั้งอยู่เลขที่ 33 ถนนศรีสวัสดิ์คำเนิน ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีเนื้อที่ 443 ไร่ เปิดดำเนินการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2473 ในระดับประถมวิสามัญ และฝึกหัดครูฝึกกรรมชั้นต่ำ และมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการสอนมาโดยลำดับ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2488

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออนเงินอุดหนุนนักเรียนฝึกหัดครูมูล (ป.) จังหวัดเชียงใหม่มาให้โรงเรียน
 เปิดสอน จึงมีการสอนชั้นฝึกหัดครูหนึ่งชั้นเรียนเป็นการชั่วคราว ต่อมาปี พ.ศ. 2498 ยุบเลิก
 หลักสูตรประกาศนียบัตรครูมูล ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาแทน ปี พ.ศ. 2501 เริ่ม
 โครงการฝึกหัดครูขนาด 3 ปี พ.ศ. 2505 ได้รับยกฐานะโรงเรียนฝึกหัดครูมหาสารคามเป็นวิทยาลัย
 ครูมหาสารคาม เปิดสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปี พ.ศ. 2512 เริ่มโครงการ
 บริการการศึกษาและเปิดสอนนักศึกษา บุคคลภายนอกระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา และประกาศนียบัตร
 วิชาการศึกษาชั้นสูง โดยลำดับ ปัจจุบันโดยยกเลิกการสอนบุคคลภายนอกแล้ว ปี พ.ศ. 2517 เปิดสอน
 ระดับปริญญาตรี วิชาเอก ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา พ.ศ. 2518 ได้รับการยกฐานะ
 เป็นสถาบันอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูพุทธศักราช 2518 ปี พ.ศ. 2519 ได้เปิดสอน
 วิชาเอกในระดับปริญญาตรีอีก 1 วิชา คือ วิชาเอกคณิตศาสตร์ ปี พ.ศ. 2521 เปิดสอนวิชาเอกใน
 ระดับปริญญาตรีอีก 2 วิชา คือ วิชาเกษตรศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ปี พ.ศ. 2522 เปิด
 สอนวิชาเอกในระดับปริญญาตรีเพิ่มอีก 1 วิชา คือ วิชาพลศึกษา จำนวนนักศึกษาในปีการศึกษา 2522
 นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปีที่ 1 มี 1,120 คน ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง
 ปีที่ 2 มี 714 คน ปริญญาตรีปีที่ 1 มี 288 คน ปริญญาตรีปีที่ 2 มี 167 คน รวม 2,289 คน
 เปิดรับบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี เมื่อปีการศึกษา 2522
 ในวิชาเอก ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ศิลปศึกษา เกษตรศาสตร์
 คหกรรมศาสตร์ พลศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์ สังคมศึกษาและประถมศึกษา รวม 708 คน คณาจารย์
 ประกอบด้วยอาจารย์วุฒิปริญญาเอก 2 คน ปริญญาโท 64 คน ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะ 7 คน
 ปริญญาตรี 84 คน ทำการปริญญาตรี 1 คน รวม 158 คน มีอาคารเรียนทั้งที่เป็นอาคารไม้และ
 ตึกคอนกรีต อาคารรุ่นเก่าเป็นอาคารไม้ 6 หลัง มีทั้งแบบใต้อ่างเตี้ยและไม่ใต้อ่างพื้น อาคารเรียน
 ที่เป็นตึก 3 ชั้น มี 5 หลัง ใต้น้ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ อาคารคหกรรมศาสตร์
 2 หลัง อาคารเกษตร 2 หลัง โรงฝึกงานวิชาหัตถศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์รวม 4 หลัง หอสมุด
 1 หลัง โรงอาหารและหอประชุม 2 หลัง โรงยิม 1 หลัง โรงแครว 1 หลัง หอพักหญิง 3 หลัง
 หอพักชาย 4 หลัง บ้านพักอาจารย์ 46 หลัง บ้านพักภารโรง 1 หลังอยู่ได้ 8 ครอบครัว

คณาจารย์ประจำวิทยาลัย ครูชนิ อนุสาสน์ทิ มาบุญโส โทฑู "ครูก็อยู่ยกจิตใจคนให้สูงขึ้น"

วิทยาลัยครูเลย

วิทยาลัยครูเลยตั้งอยู่ที่ทุ่งหนอง บ้านก่าเน็คเพชร ถนนสายเลย-เชียงคาน ตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย ห่างจากตัวเมือง 3 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 323 ไร่ เดิมทุ่งหนองเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงโค-กระบือของโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทของจังหวัดเลย ได้รับสถาปนาเป็นวิทยาลัยครูเลย เมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2516 และเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ในปีการศึกษา 2521 เปิดสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกนาฏศิลป์ ภาษาไทย ศิลปศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ทั่วไป เกษตรศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2522 มีนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 1 จำนวน 371 คน ประกาศนียบัตรชั้นสูงปีที่ 2 จำนวน 347 คน รวม 718 คน และในปีการศึกษา 2522 เปิดรับบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการเข้ารับการศึกษา ระดับปริญญาตรี วิชาเอก ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ทั่วไป เกษตรศาสตร์ คณิตศาสตร์ อุตสาหกรรม ศิลป และสังคมศึกษา รวม 240 คน คณาจารย์ประกอบด้วย อาจารย์วุฒิปริญญาโท 15 คน ปริญญาตรี 57 คน ทำกรุปริญญาตรี 1 คน รวมจำนวนอาจารย์ 73 คน อาคารเรียนเป็นอาคารที่ก่อสร้างตามโครงการเงินกู้ของธนาคารโลก และอยู่ในสภาพใหม่ทั้งสิ้น มีอาคารเรียนทั่วไป 3 หลัง อาคารอำนวยการ 1 หลัง อาคารวิทยาศาสตร์ 1 หลัง หอสมุด 1 หลัง อาคารคหกรรมศาสตร์ 1 หลัง อาคารเกษตรศาสตร์ 1 หลัง อาคารศิลปศึกษา 1 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง โรงยิม 1 หลัง เรือนเพาะชำ 1 หลัง โรงอาหารและหอประชุม 1 หลัง โรงรถ 2 หลัง หอพักนักศึกษาชาย 4 หลัง หอพักนักศึกษาหญิง 4 หลัง บ้านพักครู 71 หลัง บ้านพักภารโรง 20 หลัง ถังเก็บน้ำ 1 ถัง สนามฟุตบอล 1 สนาม สนามแบดมินตัน 1 สนาม สนามบาสเก็ตบอล 1 สนาม

คติพจน์ประจำวิทยาลัย ปณฺญา หิ เสฏฺฐาภุสฺสา วทนฺติ "ปัญญาเป็นสิ่งประเสริฐสุด"

วิทยาลัยครูสกลนคร

วิทยาลัยครูสกลนครตั้งอยู่เลขที่ 680 ถนนนิตโย ตำบลพังขว้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร ห่างจากตัวเมืองออกมาทางถนนสายไปจังหวัดอุดรธานี 6 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 631 ไร่ 2 งาน 77 ตารางวา กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูสกลนคร เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2507 และกำหนดจะเปิดทำการสอนในปีการศึกษา 2507 จำนวน 2 ห้องเรียน

แต่ขาดความพร้อมบางประการจึงได้ฝากนักเรียนไปเรียนที่วิทยาลัยครูอุตรธานี และวิทยาลัยครูมหาสารคามจนจบหลักสูตร ต่อมาเมื่อปีการศึกษา 2500 จึงเปิดสอนที่โรงเรียนฝึกหัดครูสกลนคร ปี พ.ศ. 2513 ได้รับยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูสกลนครและสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ได้รับการยกฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูพุทธศักราช 2518 และเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2521 วิชาเอกภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา เกษตรศาสตร์และคณิตศาสตร์ จำนวนนักศึกษาในปีการศึกษา 2522 มีนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงปีที่ 1 มี 415 คน นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงปีที่ 2 มี 629 คน นักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 1 มี 149 คน นักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 มี 74 คน เปิดรับบุคลากรทางการศึกษา และครูประจำการเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี เมื่อปีการศึกษา 2522 วิชาเอก ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ทั่วไป เกษตรศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา จำนวน 387 คน คณาจารย์ประกอบด้วย อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก 3 คน ปริญญาโท 41 คน ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะ 2 คน ปริญญาตรี 63 คน ทำกัวาปริญญาตรี 5 คน มีอาคารเรียน 4 หลัง อาคารคหกรรมศาสตร์ 2 หลัง อาคารเกษตรศาสตร์ 1 หลัง เรือนเพาะชำ 1 หลัง อาคารโสตทัศนศึกษา 1 หลัง โรงฝึกงาน 2 หลัง โรงอาหารและหอประชุม 2 หลัง โรงครัว 1 หลัง หอสมุด 1 หลัง หอพักนักศึกษาชาย 2 หอ หอพักนักศึกษาหญิง 3 หอ เรือนพักนักศึกษาหญิง 10 หลัง เรือนพักนักศึกษาชาย 10 หลัง บ้านพักอาจารย์ 126 หลัง บ้านพักภารโรง 13 หลัง โรงรถ 1 โรง

คคิพจนประจำวิทยาลัย ปญญา โลกสมิ ปชฺโชโต "ปญญาเป็นเครื่องค้ำจุนโลก"

วิทยาลัยครูสุรินทร์

วิทยาลัยครูสุรินทร์ตั้งอยู่ที่ถนนสุรินทร์-ของจอม ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ 497 ไร่ 1 งาน 70 ตารางวา อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 3 กิโลเมตร ได้รับการสถาปนาเป็นวิทยาลัยครูสุรินทร์ เมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2516 เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ในปีการศึกษา 2521 เปิดสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิชาเอก

ดนตรีศึกษา บรรณารักษศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ศิลปศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ทั่วไป
 เกษตรศาสตร์ คณิตศาสตร์ สุขศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์ ปีการศึกษา 2522 นักศึกษาประกาศนียบัตร
 วิชาการศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 มี 539 คน นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 มี 626 คน
 รวม 1,165 คน เปิดรับบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีในปี
 การศึกษา 2521 วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมศึกษา
 จำนวน 480 คน ปีการศึกษา 2522 จำนวน 533 คน คณะครูประกอบด้วยอาจารย์วุฒิปริญญาโท
 28 คน ปริญญาตรี 71 คน ทำกาาปริญญตรี 3 คน รวม 99 คน วิทยาลัยครูสุรินทร์ได้รับเงินงบประมาณ
 จากโครงการเงินกู้ธนาคารโลกเช่นเดียวกับวิทยาลัยครูเลย อาคารเรียนสร้างเสร็จในเวลาใกล้เคียงกัน
 มีลักษณะเป็นตึกทันสมัยและมีจำนวนพอกับนักศึกษา จำแนกเป็นอาคารเรียนทั่วไปแบบตึก 3 ชั้น 5 หลัง
 อาคารอำนวยการ 1 หลัง อาคารวิทยาศาสตร์ 1 หลัง อาคารหอสมุด 1 หลัง อาคารคหกรรมศาสตร์
 1 หลัง อาคารโสตทัศนศึกษา 1 หลัง อาคารเกษตรศาสตร์ 1 หลัง อาคารศิลปศึกษา 1 หลัง อาคาร
 คดนตรี 1 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง โรงยิม 1 หลัง เรือนเพาะชำ 1 หลัง โรงอาหารและหอประชุม
 1 หลัง โรงครัว 1 หลัง โรงอาหารเล็ก 1 หลัง อาคารสทกร 2 หลัง โรงเก็บรถ 1 หลัง หอพัก
 นักศึกษาชาย 2 หอ หอพักนักศึกษาหญิง 4 หลัง บ้านพักครูอาจารย์ 74 หลัง บ้านพักคนงาน 22 หลัง

คติพจน์ประจำวิทยาลัย ครูโว โลกุตส ปตีโป "ครูคือดวงพระทัยของโลก"

วิทยาลัยครูอุดรธานี

วิทยาลัยครูอุดรธานี ตั้งอยู่เลขที่ 64 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัด
 อุดรธานี มีเนื้อที่ 335 ไร่ อยู่ในตัวเมือง ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2466 เดิมเป็น
 โรงเรียนฝึกหัดครูมูลกสิกรรมมณฑลอุดร ต่อมาปีการศึกษา 2473 เปลี่ยนจากชื่อโรงเรียนฝึกหัดครูมูล
 กสิกรรมมณฑลอุดร มาเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูอุดรธานี รับเฉพาะนักเรียนชาย จัดสอนชั้นฝึกหัดครูระดับ
 ต่าง ๆ คือหลักสูตร ป.ว.ม. 1 พิเศษ ป.ป. และในปีเดียวกันนี้ได้ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีประกาศ
 นียบัตร มณฑลอุดรธานีขึ้น ใช้สถานที่ร่วมกับโรงเรียนสตรีประจำมณฑลอุดร สอนหลักสูตรประกาศนียบัตร
 ครูมูล และประกาศนียบัตรจังหวัด ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูอุดรธานี ปีการศึกษา
 2498 ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูอุดรธานีและโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูอุดรธานี ได้จัดสอนตามหลักสูตรใหม่

คือ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2499 โรงเรียนฝึกหัดครูทั้งสองแห่งได้ย้ายมาอยู่ในบริเวณเดียวกันในรูปของโรงเรียนสหศึกษา วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2501 กระทรวงศึกษาธิการได้สั่งให้รวมกิจการโรงเรียนฝึกหัดครูทั้งสอง เขาคายกันใช้ชื่อว่า โรงเรียนฝึกหัดครูอุดรธานี ปีการศึกษา 2503 ได้เปิดสอนชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงและยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูอุดรธานี ปีการศึกษา 2510 ได้เปิดสอนชั้นประกาศนียบัตรประโยคครูประถมและเปิดการฝึกหัดอบรมระยะสั้นเพื่อเตรียมบุคคลเข้าเป็นครูระดับประถมศึกษาในท้องถิ่นที่ขาดแคลนครู ปีการศึกษา 2512 เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาและประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงแก่นักศึกษาประเภทบุคคลภายนอก ปีการศึกษา 2517 เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษาสาขาขบพววิชาเอก สังคมศึกษา ปีการศึกษา 2518 ใ้รับยกฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 ปีการศึกษา 2519 งดรับนักศึกษาประเภทบุคคลภายนอก ปัจจุบันเปิดสอนระดับปริญญาตรีตามหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 วิชาเอกภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ทั่วไป และคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2522 นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 1 มี 573 คน นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 2 มี 657 คน นักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 1 มี 127 คน นักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 มี 127 คน รวม 1,484 คน เปิดรับบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี เมื่อปีการศึกษา 2522 วิชาเอกภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ชีววิทยา คณิตศาสตร์ และอุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน 594 คน คณาจารย์ประกอบด้วยอาจารย์วุฒิปริญญาเอก 2 คน ปริญญาโท 48 คน ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะ 1 คน ปริญญาตรี 81 คน ทำกว่าปริญญาตรี 3 คน รวม 135 คน มีอาคารเรียนหลายแบบทั้งอาคารไม้ ตึก เนื่องจากวิทยาลัยมีอายุดำเนินการมานาน อาคารที่สร้างต่างสมัยจึงมีลักษณะแตกต่างกัน จำแนกได้ดังนี้ อาคารไม้ 2 ชั้น 1 หลัง อาคารไม้ชั้นเดียว 1 หลัง อาคารไม้ชั้นเดียวยกพื้น 1 หลัง อาคารเรียนเรือนไม้ 3 ห้องเรียน 2 หลัง ห้องพักครู 1 หลัง อาคารคหกรรมศาสตร์ทรงไทยแบบโบราณ 1 หลัง อาคารเรียนไม้ชั้นเดียวยกพื้น 2 ห้องเรียน 2 ห้องพักครู 1 หลัง โรงอาหารเล็ก 1 หลัง โรงอาหารและหอประชุม 1 หลัง โรงครัว 1 หลัง โรงหุงข้าวโรงเก็บพัสดุครัว พัสตุเชื้อเพลิง 1 หลัง โรงฝึกงาน 3 หลัง หอนอนชาย 3 หลัง หอนอนหญิง 3 หลัง สนามฟุตบอล 1 สนาม สนามตะกร้อ 2 สนาม สนามวอลเลย์บอล 1 สนาม สนามบาสเก็ตบอล 2 สนาม บ้านพักอาจารย์ 53 หลัง อาคารเรียนตึก 3 ชั้น 5 หลัง สโมสรอาจารย์ 1 หลัง

คณิศรประจำวิทยาลัย สุวิชาโน ภว โทติ "ผู้มีความรู้ดี เป็นผู้เจริญ"

วิทยาลัยครูอุบลราชธานี

วิทยาลัยครูอุบลราชธานี ตั้งอยู่ที่ถนนหน้าวิทยาลัยครู ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีเนื้อที่ 272 ไร่ 3 งาน 36 ตารางวา เดิมมีจุดมุ่งหมายจะให้เป็นโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เปิดดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2485 แต่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและเปิดเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชายเมื่อปีการศึกษา 2491 ต่อมาปีการศึกษา 2497 เปิดสอนเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูมูลและฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2498 เปลี่ยนสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2501 เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงและได้รับยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2517 เปิดสอนในระดับปริญญาตรีวิชาเอก ชีววิทยา ปี พ.ศ. 2518 ได้รับยกฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 และเปิดสอนในระดับปริญญาตรีตามหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป ปีการศึกษา 2521 ขยายวิชาเอกออกไปอีก คือวิชาเอกสุขศึกษา ศิลปศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2522 มีนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงปีที่ 1 จำนวน 520 คน นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงปีที่ 2 มี 629 คน ปริญญาตรีปีที่ 1 มี 163 คน ปริญญาตรีปีที่ 2 มี 163 คน รวม 1,475 คน เปิดรับบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี เมื่อปีการศึกษา 2522 วิชาเอกภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ศิลปศึกษา วิทยาศาสตร์ทั่วไป ชีววิทยา เกษตรศาสตร์ สุขศึกษา รวม 282 คน คณะจารย์ประกอบด้วย อาจารย์วุฒิปริญญาเอก 1 คน ปริญญาโท 46 คน ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะ 6 คน ปริญญาตรี 77 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 3 คน รวม 133 คน มีอาคารเรียนสร้างหลายรุ่นคือ อาคารเรียนทั่วไป 6 หลัง อาคารวิทยาศาสตร์ 1 หลัง หอสมุด 1 หลัง อาคารคหกรรมศาสตร์ 1 หลัง อาคารโสตทัศนศึกษา 1 หลัง อาคารเกษตรศาสตร์ 1 หลัง เรือนเพาะชำ 1 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง โรงยิม 1 หลัง โรงอาหารและหอประชุม 1 หลัง โรงอาหารเล็ก 3 หลัง เรือนรับรอง 2 หลัง โรงรถ 1 หลัง หอพักนักศึกษาชาย 2 หลัง หอพักนักศึกษาหญิง 3 หลัง บ้านพักอาจารย์ 92 หลัง บ้านพักคนงาน 16 หลัง สนามฟุตบอล 1 สนาม สนามบาสเก็ตบอล 1 สนาม

คติพจน์ประจำวิทยาลัย ปญญาชิวี ชีวิต มหุ เสฏฐัง "ชีวิตของผู้ที่เป็นอยู่ด้วยปัญญา นั้น ประเสริฐ"